

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dožele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravištvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Udeležtev naših nemškutarjev dunajskega parteitaga.

Naši nemškutarji so bili pred dunajskim parteitagom in tiste dni, ko se je vršil, široko usta odprli in so bahato pripovedovali, kakó močno in mnogoštevilno se ga bodo zlasti naši „Deutsch-Krainerji“ udeležili. Isto se je poročalo iz slovenskega Štajerja, kjer so nemškutarji in priseljeni Nemci ravno tako redko mej slovenski narod nasejani in ravno tako arogantni, kakor na Kranjskem. Reklo se je, da ne le mnogo jih pojde iz Kranjskega osobno na Dunaj Taaffeja podirati, nego tudi pismenih pritrditev bodo na parteitag mnogo poslali. Slišati je bilo potem, da se je parteitaga udeležilo dvajset nemških Kranjcev, in to so naši tukajšnji nemškutarji potrjevali. Mi jim pa teško verjamemo.

Na vsem Kranjskem namreč „ustavoverna“ stranka ne šteje dosti več udov (če se odbijejo uradniki) namreč tacih, kateri se res sami za politiko pečajo, nego kacic dvajset vsega vkup. Torej bi bila morala cela kranjska ustavoverna stranka „in corpore“ izmarširati, staro in mlado, ko bi jih bilo res 20 šlo na Dunaj za nemštvo demonstrirati. Ker je pa morda vendar le res bilo 20 „deutsch-Krainerjev“ na dunajskem parteitagu mej onimi 3004, ki so molče potrdili, kar je jud Schmeykal hotel, to nij drugače mogoče, kakor da je dr. Schrey toliko „deutsch-Krainerjev“ še le na Dunaji skupaj zrekrutiral, da je bilo ono število polno. To je prav lahko mogoče. Na Dunaji ob tem zimskem času živi namreč prav obilo „Deutsch-Krainerjev“, ki pomaranče in fige po krčmah

prodajejo pa stavijo „hoch oder nieder“. Teh kočevskih mož je dr. Schrey na Dunaji (po goldinarji mož za en večer) lahko dobil in število dvajset izpolnil. Drugače je pa tak „impozanten“ nemški zastop iz Kranjskega nemogoč zlasti danes, ko vendar uradniki ne morejo kar naravnost rogoviliti.

Še veliko bolj mizerabel je pa bilo pismo udeležnje, čeravno je papir po ceni in telegraf stoji uže v vsacem trgu. „Deutsche Ztg.“ od četrtka je tako neprevidna, da objavlja vse pismene pritrdilne izjave, telegrame in dopise za parteitag. Iz tega vidimo, kako se, z grozno malo izjemo, iz naših krajev niti sami Nemci in nemškutarji nijso skoro nič zmenili za parteitag. Iz cele Kranjske je pismo „pritrdilo“ le „konstitucionalno“ društvo v Ljubljani, in še nek anonimen nemčur z naslovom: „somišljeniki z Gorenjskega“. Samo to dvoje! Torej niti iz nemškega Kočevja nič! Iz slovenskega Štajerskega sta bila Ptuj in Celje po treh renegatih osobno zastopana, kakor smo uže povedali; ali pismo sta se oglasili samo 2 (reci dve) občini: Ormož in Laški trg, in pa eno jetično društvo celjskih turnarjev. To je tudi vse! Iz Primorja nij bilo nič. Iz slovenskega Koroškega se je oglasilo jedno samo nemško politično društvo. Kje je torej tista napovedana „impozantnost“?

Primorsko učiteljišče.

S Primorskega 11. nov. [Izv. dop.]

Čital sem v „Slovenskem Narodu“ od 4. novembra članek: „Kdaj bode bolje z našim šolstvom?“ v katerem nekdo popisuje razmere na učiteljiščih po Sloven-

skem. Znano je vsakemu, da se izobražujejo in pripravljajo učitelji za učiteljstvo po Kranjskem, Koroškem in Štajerskem samo v blaženi, jedino zveličalnej nemščini, a mnogi še mislijo, da je na Primorskem veliko bolje. Pisalec omenjenega članka sam misli, da se učijo pripravniki na Primorskem vsaj v prvih treh razredih vse predmete v narodnem jeziku. On piše: „Čital sem uže mnogokrat, da so na omenjenih zavodih (v Gorici in Kopru) 3 tečaji narodni, in še le zadnji je nemški. Akoravno bi moral vzlasti ta sedaj po večini naroden biti, ker je namenjen največ za praktične poskuse z učenci, vendar je bil vsak domoljub vesel, da se vsaj v prvih treh letih vsi ali večina predmetov v slovenskem jeziku predava.“

Dovolite, čestiti gospod urednik, da nekoliko obširneje in natančneje popišem v vašem listu razmere na učiteljiščih v Primorju. Uže lani je bila prinesla tržaška „Edinost“ jeden ali dva članka o učiteljišči v Kopru, ali radi tega jih je moral gospod urednik „Edinosti“ pri občnem zboru istoimnega društva od jednega „narodnjaka“ mnogo grenkih čuti, ker si je upal resnico pisati, kako da je mogel take članke sprejeti. Upam, da je „Slovenski Narod“ bolj neodvisen, in da bode grajal odkritosrčno in možko vse napake, pod katerimi še ječe Slovenci.

Da pridem na učiteljišča! Ker so v Gorici na učiteljišči po vsem take razmere kakor v Kopru, naj mi bode dovoljeno razmere samo tega zavoda natančneje narisati.

Od vseh 13 predmetov, ki se uče v 1. razredu, predava se jih samo 7 popolnem v na-

Listek.

Tri dni v Vrazovem zavičaju.

(Spisal Vatroslav Holz.)

(Dalje.)*

II.

„Ajdmó, pjesmo moja
Gore u Jeruzalim,
Da kip zavičaja
Pred tobom razgalim!“
„Djulabije“.

Jedva se je drugo jutro, dné 7. septembra, začelo svitat, napotila sva se z g. dr. Markovičem k Jeruzalemu. Pridružil se nama je kipar Moretti.

Meglina koprena krila je hrib in dol in bujna rosa se je zibala po rastlinji, ko smo korakali mej goricami doli po iztočnem brdu preko takozvane „Veličanske jame“, mej sadosnim drevjem in plodnimi vinogradi gori proti cerkvi device Marije v Jeruzalemu. Ta cerkev je podružnica župne cerkve sv. Miklavža

in stoji na najvišjem vrhu vseh tamošnjih vinskih holmov; košate lipe in vitki mecesni je obdajajo. Tu se odpira prekrasen, veličastven razgled na vse strani slovenskega in hrvatskega sveta.

Prišedšim gori na vrhunce brda, razgrne se nam čudovit prizor: okrog in okrog, kakor daleč oko zrè, prostirala se je kakor morje siva megla, iz katere so se kot otoci dvigali vrhovi zelenih gričev. Tajnostna jutrna tihota bila je razlita po vsej prirodi, le tu in tam se je slišal kak tičji žuber ali človeški glas iz doline. — Polagoma se je začelo obzorje na iztoku žariti, naposled prošinejo zlati solnčni žarki megleno zaveso, ki se lahno dviguje v jasni vzduh, in glej! — pred nami leži razgrnena veličanska panorama, katero je Vraz toli milo in navdušeno opeval v svojih „Djulabijah“:

„Modra se ravnina pruža pram iztoči,
Kój nestižu kraja nit sokolske oči,
Kan da hoče bozi, tim da te uvère,
Da pončinam slavskim tuda neima mère.
A s ostalih stranah u poluokrugú

Pašu ga planine od sevéra k jugu,
Izmed njih se dižu redom razsijani
Kó orjaške straže gorski velikani.
Gle tamo k sevèru Klek i Hum-mogila,
Gdè sa slavskim slovom nesta slavskih Vila.
Samo još glas pètja pèvice izdava,
Da i tim vladaše nègda ustma Slava.
A ondè na rubu sèvernog prostora —
Lašta se Vildimska i Gradačka gora.
Vrag tu uguši Slavi dècu v kolèvci —
Prè neg zapèvaše slavskog jutra pèvci.
Medj modrim sèverom i rujnim zapadom
Viri Golubinjak — gora z bèlom bradom.
K njoj s gor južnih pada pèv slavskih dèvicah,
Kó majke, kój umre čerca jedinica.
K zapadu Boč stoji i glave Pagorja,
Sred zapadajuéeg sunca alem-morja.
Dva oltara — noći, gdè za dobe mrtve
Mat' priroda pali višnjim tajne žrtve.
Do njega Rogatèka, s vencem vrh temena,
Prana nebu pruža silna svà ramena;
Kan da hoče čelo da mu ljubi jasno,
Što ju u pravèku stvori toli krasno.
Od juga se dižu Kalnik i Ivanska,
Bi reći tri kule, tri mosta slavjanska,
Gle preko njih do dvè rukuju se grane,
Da u bratskoj slozi prava si ubrane.
U tome okviru kó sag dragocèni

*) Glej št. 265 „Slovenskega Naroda“.

rodnem jeziku, in sicer: verstvo, slovenščina, zemljepisje, zgodovina, matematika, prirodopisje in fizika, — vsi drugi pa deloma v nemškem, deloma v italijanskem jeziku in to za Slovence, Hrvate in Italijane.

V drugem razredu je 14 predmetov, ker pride zraven še pedagogika, a predava se samo 5 predmetov v narodnem jeziku, in sicer: verstvo, materinščina, zemljepisje, zgodovina in matematika, drugi predmeti pa se predavajo deloma v nemškem, deloma v italijanskem jeziku, da! pedagogika sama se predava za gojence vseh treh narodnosti v nemškem in se razlaga tudi nekoliko v italijanskem jeziku, da morejo gojenci italijanske narodnosti bolje razumeti, samo Slovencem in Hrvatom mora nemški poučevalni jezik zadoštvati. — V tretjem razredu pride še kmetijstvo k prejšnjim predmetom, tako da jih je sedaj 15, ali predava se jih samo tretjina v narodnem jeziku, namreč isti predmeti, kakor v drugem razredu.

V četrtem razredu je potem vse nemški, razen verstva in materinščine.

A to še nij vse. Idimo k zrelostnim izpitom. Vsa vprašanja za pismeni izpit stavijo se gojencem v nemškem jeziku, katera potem gojenci ali v nemškem ali pa v svojem materinskem jeziku izdelajo. Jaz ne znam, kako je to, da li se sme (!) v drugem kot nemškem jeziku pisati ali ne, a vem, da nekateri profesorji to dovolijo. Pa minolo šolsko leto znam, da je profesor matematike in fizike pri pismenem izpitu Slovincem in Hrvatom strogo prepovedal, njegove predmete v njih materinskem jeziku pisati, dočim so Italijani smeli italijanski pisati. Ali je to ravnopravnost? Ali sme profesor kaj tacega storiti; naj si bode potem dovoljeno pisati v narodnem jeziku ali ne? Ako je dovoljeno, mora biti dovoljeno vsem, ali pa nobenemu! — Isto je tudi pri ustnem zrelostnem izpitu. Tudi tu smejo Italijani odgovarjati v materinščini, kar se Slovincem in Hrvatom ne dovoli, ali le izjemoma, in še pri jednej takej izjemi se je hudoval predsednik izpraševalne komisije nad dotičnim profesorjem, da se je upal izpitavati gojenca v slovenskem jeziku. To znam iz prav zanesljivega vira. Jeden lep slučaj take ravnopravnosti se je dogodil tudi pri maturi minolega šolskega leta. Profesor fizike stavi vprašanja jednemu Hrvatcu v nemškem jeziku, a ta mu odgovori, da nij vprašanja razumel, da ne zna toliko

nemščine, — in je bil res uže iz nemščine padel. — Pa gospod profesor se ne zmeni nič za to, ampak mu stavi naprej nemška vprašanja, na katera pa gojenec se ve da odgovarjati nij mogel, ker jih nij razumel. Misliti bi bilo, da se je vsaj predsednik ali kateri profesor za gojenca potegnil, ali vsi so molčali in dijak je padel tudi iz fizike, katero bi bil sicer dobro odgovoril, da so se mu stavila vprašanja v njemu razumljivem, materinskem jeziku; ali Italijani so smeli odgovarjati vse predmete v svojem jeziku in so bili tudi v tem jeziku vprašani. Komentara temu nij treba, ravnopravnost je tukaj vsakemu očita, če tudi bi bil človek slep, samo da ima dober sluh.

Take so v istini razmere na učiteljskih na Primorskem, katere se drugod tako hvalijo.

Nij samo največja neumnost in borniranost, da se uče pripravniki za učitelje v drugem nego onem jeziku, v katerem pozneje sebi v odgojo izročeno mladino poučavajo, temveč tu je javen napad na zdravje mladine, na njene možgane. Namesto da bi se gojenci res kaj predmetov naučili, katerih uže imajo itak toliko, da bi ne bilo zdravo možnemu konju jih naložiti, mučijo in trpinčijo se še s tem, da se morajo večino ali vse predmete v drugem njim še nerazumljivem jeziku učiti. Morebiti kdo poreče, da pretiravam, posebno kdo od onih iz severnejih krajev razkosane Slovenije. Mogoče je, da se onim tako zdi, ker v Mariboru, Celovcu in Ljubljani prihajajo gojenci na učiteljska večinoma iz gimnazij in realk, kjer so uže dresuro v nemščini prestali! Ali tu v Primorju je drugače. Tu so napravljene v nekaterih krajih pripravjalnice za učiteljska, kjer se za silo izvezbajo učenci v nekaterih predmetih, da morejo napraviti prejemni izpit; nemščine pa skoro niti čitati ne znajo, in vendar se jim razlaga mnogo predmetov uže v prvem razredu v nemškem jeziku. In kadar pridejo v drugi razred, ne zna jih še večina toliko nemščine, da bi mogli najkrajše in najnavadnejše stavke pravilno izgovoriti, a vendar se morajo uže najvažnejše predmete, kakor pedagogiko, in najtežje, kakor kemijo, somatologijo in mineralogijo v tujem si še popolnoma nerazumljivem jeziku nčiti. Ali so pa morebiti ti navedeni predmeti res tako malo važni, tako malo imenitni, da nij treba, da jih gojenec razumi, ampak se na njih samo v nemščini vadi? Ako je tako, tedaj bi slavnim avstrijskim pedagogom, šolskim

svetom in naučnemu ministerstvu vedel kaj boljšega svetovati: če je nemščina glavni cilj, naj se izbrišejo predmeti, kakor pedagogika, prirodopisje, fizika in kmetijstvo popolnem iz naučnega načrta in naj se pomnože ure nemškemu jeziku namenjene; ali pa naj se število ur za te predmete toliko skrajša, da se bodo po jedno samo uro na teden predavali, a to v materinskem jeziku, druge ure pa naj se za nemščino porabijo. Ker ako to tako naprej pojde, kakor je bilo do sedaj, ako še slavno ministerstvo nauka in slavni deželni šolski sveti nijso do spoznanja prišli, treba se bode obrniti na kak „thierschutzverein“, ki povsod gleda na to, da se živali ne mučijo in ne trpinčijo, naj še svoje oko na človeške šole obrne, kjer se človek in sicer nežna mladina, ki je vendar nekaj več nego priprosta žival, tako silno muči in se s tako barbarsko pedagogiko ž njo ravna.

Jaz sem preverjen, da se učenci jednega predmeta več ali veliko lažje nauče, ako se jim po jedno uro na teden v materinskem jeziku razlaga, kakor pa v dveh ali treh urah na teden v tujem njim nerazumljivem jeziku. Ako se uže mora nemščina na učiteljskih v Primorju učiti, kjer nij nobenih Nemcev razen par uradnikov, katere bi pa vlada lahko v nemških pokrajinah nastavila a nam domačine poslala, — naj sprejme moj predlog, samo mučiti nikar naše nežne mladine. A jaz mislim, da je na Primorskem italijanski jezik veliko važnejši nego nemški, da bi moral le prvi obli-gaten biti, drugi pa le prost predmet, ker učitelj pride mnogokrat res z Italijanom v dotiko, z Nemcem pa nikoli, ako nam vlada nemške uradnike odpravi in slovenske dá. Za denes dosti, morebiti še drugikrat kaj.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. novembra.

Na nemško nacionalnem dunajskem partetagu se je mej udeležence razdelil neki načrt programa nemške nacionalne stranke. V tem programu zahteva bivša „ustavoverna“ stranka, da se Avstrija popolnem oklene Nemčije in z ozirom na končni cilj in kot njega priprave naj bi obe državi uže zdaj trudili se zakonodajo gledé denarja, monopolov ter indirektnih davkov urediti po jednih ter istih načelih.“ To se pravi z družimi besedami: Nemško Avstrijsko se ima od dežel Habsburgske krone odtrgati, proglasiti se kot nemško državo z nemškim državnim jezikom, vtakniti je v nemško colno zvezo, in mora dobiti nemško zakonodajo, zato, da se pot ogladi nemškej aneksiji. Mi smo vselej trdili da nemškutarija pri nas dela zoper avstrijsko idejo in za pruske namene.

Magjari so se v nemškem gledališkem vprašanji umikati začeli. Najprej so prepovedali nemško gledališče v Pešti, dotična prepoved se je pa zdaj preklicala. Nemci se zdaj rogajo Magjarem.

Ona dva častnika, ki sta v Kološi ranila sè sabljo nekega urednika, sta postavljena pred vojno sodišče.

Vnanje države.

Avstrijsko vnanje ministerstvo zahteva od Srbije, naj pošlje svoje pooblaščenca na Dunaj, da se bodo obravnavanja za trgovinsko pogodbo pričela.

Za odposlanca Bolgarske pri dunavske komisiji je imenovan Cirjak Zankov.

V Peterburgu je imela 17. t. m. komisija za tiskovne zadeve svojo sejo. Povabljenih je bilo v sejo tudi več urednikov in ti so predlagali, naj bi se administrativno kaznovanje časopisov opustilo a tiskovne prestopke naj bi sodila sodnija.

Turških vojakov je v Epiru in Tesaliji vseh skupaj 25.000. Ti so baje izvrstno

Krasan zavičaja kip je uhvatjeni —
Kip od zavičaja kitna i ugodna:
Brda lozoslavna, polja žitoplodna.
Gledaj oko sebe v dole cvatuće:
Po njih raztrešene lépe béle kuće;
A po brdih crkve, dvore sa gradići,
Ko gljive, u šumi što ih vidiš nići . . .“

Dolgo smo sedeli gori v zvoniku, zamaknjeni v nepopisljivo divnost tega „štajarskega raja“. Košate lipove veje, ki nadkrljajo oskromno božje svetišče, šumele so v prijetnej jutrne sapi, da se nam je dozdevalo, ka veje nesmrtni pesnikov duh nad tem posvečenem mestom, kjer je tolikrat po cele ure postajal ugreznen v slatne sanje o bratskeji slogi Hrvatov in Slovencev, o srečnej bodočnosti Slovanstva. Tu sem je zahajal iz puščobne posvetne gonjbe, tu si je počil od trudov in nadlog brižnega mu življenja; blaženi dih selškega zraka mu je hladil skeleče srčne rane in lepote žejni njegov duh srkal je zavzet žarke rajske krasote, ki je po tem blagoslovljenem kraju toli bujno in čarovito razlita! Tu sem

naj bi prišel vsak čestilec Vraza, da se osvedoči in na svoje oči vidi nepopisljivo milobo njegovega zavičaja; tu še le bode prav umel njegove pesni; kajti kdor hoče umeti pesnika, mora iti v njega deželo, pravi Goethe! To je čutil i g. Marković, ki se nij mogel ločiti od krasnega razgleda po tem širokem okrožji. Rekel je, da baš zbog tega je on predlagal, da se v tej cerkvi, premda ne spada v rojstno Vrazovo župo, obhaja božja služba na dan svečanosti, da gostje vidijo oni kraj, o katerem Vraz toli navdihnen prepeva . . .

V tem se je solnce dvignilo precej nad obzorje in ločiti smo se morali od — Jeruzalema. Veselo pastirsko petje se je razlegalo po dolinah, ko smo šli po prisojnem brdi mej goricami, mimo ličnih vinogradniških hišic, ki se izmej sadnega drevja blišče, skoro vsak teh oskromnih hramov je z vinskimi brajdami opletten in bujno cvetličje se razgrinja po gredah ob cesti. —

(Dalje prih.)

oboroženi ter imajo dosti streliva, nemajo pa dosti živeža, zato zelo mrjo in begajo domov ter v Grecijo. V kakej tesnej zvezi je sultan z „albansko ligo“ in da jo on vodi, kaže to da je vodjo „albanske lige“ v Epiru k sebi v Carigrad poklical.

Angleške novine „Times“ poročajo, da glede sredstev, kako z **Irsko** postopati, angleški ministri niso vsi jednega mnenja. Bright, Chamberlain in drugi da so zoper to, da bi se zoper Irce se silo postopalo. Drugi ministri so pa baje zato, da bi se za nekoliko časa odpravili „habeas corpus-acti“. V ministerskem svetu, kjer se je ta zadeva obravnavala, nij se nič skenilo.

Sicer pa se na Irskem prebivalstvo bolj in bolj vstavlja angleškim oblastim in deželna irska liga neti upor javno nz metingih in tajno. V Tipperaryji je dejal irski poslanec Dillon, da se morajo velika posestva popolnem razbiti in od vlade da se nij ničesa nadejati.

Dopisi.

Iz Gorenjskega 14. nov. [Izv. dop.] Ko je pred nekoliko leti prišel knez Sulkovski ogledat si svojo graščino v Trziču, napravila mu je trziška „Liedertafel“ senerado na gradu. Domislil se dobro, da je tadašnji učitelj Juvan neko pesem pel in večkrat se je v njej ponavljalo „O wäre ich einmal nur in Wien“. To pesem je gotovo sedanji župan v občinski seji prav ginljivo zapel, trziški kosoklepi poparji ali čevljarji, ledrarji (usnarji nečejo biti*) pritrtili so mu to, in poslali ga na Dunaj k „parteitagu“. Nij se čuditi, da Trzičani pošljejo župana k „parteitagu“ na Dunaj, ker oni so čisti Vollblut-germani, kar nam kažejo njihova imena n. pr. Železnikar, Poljak, Mali, Glubočnik, Debeljak, Klinar, Primožič, Kališnik, Ahačič, Peharec, Kocijančič, Dobrin, Ošabnik, Pleničar, Javornik, Kokalj, Meglič, Mihelač, Pogačnik itd. — Kraj, kjer Trzič stoji je „deutscher Boden“, to nam svedoči: Dobje, Pristava, Kamnik, Brčev rot, Za plazom, Za Virjem, Velika in Mala Mizica itd. Ko bo župan se vrnil z Dunaja bo gotovo poklical svoje mameluke, filistre in jim poročal o velikej navdušenosti, katera je vladala v parteitagu, ko je on govoril in rekel: „Wir in Neumarkt sind auch von die Deutsche.“ Sklival bo svoje ljudi ne na rotovžu (ker rotovža Trzič še nema) temveč skupil jih bo pred cerkvijo sv. Andreja in temu mestu se pravi „pod lipo“. Ali nij vse to cimber-teutonsko! Pa nij treba misliti, da bi si Trzičani sami izmislili se udeležiti parteitaga, nanj jih je gotovo le Dežman, njih prorok pripravil.

Svetoval bi, naj se občinski odbor ne vtika v nemške „parteitage“, temveč naj skrbi za dobro materijalno stanje Trziča. Ali nij sramota, da ima vsaka farna vas na kmetih svoj čeden farovž, a le trziški farovž je tak, da se je g. župnik moral preseliti iz farovža v kaplanijo, kjer še svojega življenja varen nij bil, kajti 16. aprila t. l. okolo polnoči ga je neki blazni s strelom pozdravil, dobro, da ga nij zadel. Ne vem ali so uže popravili farovž ali ne, ker me uže dolgo nij bilo v Trziču, meseca maja t. l. pisala mi je ena prvih oseb iz Trziča o tej stvari tako le: Farovž je še zmirom prazen, nič se ne popravlja, Trzičani so jako mlačni in leni, g. župnik stanuje še z m'rom v kaplanij pri tleh, nobeden nehaja zanj, lepa čast za Trzičane. Po mojej pameti Trzičani z udeleževanjem nemškega parteitaga nijso drugega

* Neki župnik je napovedal mašo za usnarje, a poslali so mu ti Trzičani deputacijo, da nijso oni usnarji nego ledrarji. Župnik, rojen Nemeč, je se temu smijal, kedo bi se ne! Pis.

nameravali, kakor to, da se bo zopet kaj govorilo in menilo o njih, kajti radi se bahajo. Jaz jih dobro poznam, ker sem sam rojen Trzičan, samo da nijsem Vollblutgerman. Respice finem nam je govoril večkrat ranjki profesor Pogorelec v Ljubljani. Prišel bo po dnevih nemškega parteitaga za Trzičane političen katzenjamer, a ta je strašno hud, kakor se je pisalo v podlistku „Stov. Naroda.“ Tudi Trzičani se bodo prepričali, da so za jedno blamažo bogatejši; radi bi se pokazali pred svetom za velike politike, vzdignili so svoj glas, ali pozabili so, kar se o njih govori: „Trziška kavka le za plotom mjavka.“

Iz Zagreba 18. nov. [Izv. dop.] Prebivalstvo zagrebško se je v toliko umirilo, da se vrača zopet v svoja stanovanja. Gospodarji popravljajo hiše, in to delo nadzoruje sedem inženirjev. Magistrat zagrebški je izdal poseben ukaz, kako da se imajo porušene hiše popraviti. Opaži se morajo železom k strehi pripeti in posebno skrbno imajo se popravljati dimniki.

Jako zanimivo je, kako so potresi delali z visokimi dimniki pri fabrikah. Pri Grahorjevej opekarni se vidi, da je potres prelomil dimnik štiri metre nad zemljo in zgorenji del dimnika premaknil za jeden črevelj. Visoki dimnik parnega mlina pa je počil od zdolaj navzgor ter ga bodo zdaj morali z železom povezati. Denes so delavci pričeli podirati tudi zvonik frančiškanske cerkve, popravljajo pa tudi uže Katarinino cerkev in poslopje glavnega poveljništva, raz katero so uže dejali streho.

Deželna vlada je posodila mestu 50 000 gl. brez obresti, da se pomaga hišnim posestnikom. Tudi darovi od posamnih oseb in mest se prilično množe. Kronprinc Rudolf je podaril unesrečenim 1000 gl., gospa E. Woher, bivša vdova Draškovičeva je poklonila 1000 gl., zavarovalnica „Assicurazioni Generali“ v Trstu 1000 gl., mesto Sisek 2000 gl., Sarajevo 1000 gl., Karlovec 2000 gl. Podporni odbor je doslej sprejel 4799 gl.

Zagrebska trgovinska zbornica je zavrgla predlog gledé trimesečnega trgovskega moratorija, ker se jej vsako prisilno sredstvo za vzdržanje kredita ne zdi dobro.

Občinski zbor bode prosil vlade za 1 milijon posojila iz državne kase za povzdigo realnega kredita. S tem namenom je tudi trgovska zbornica sporazumna, ker na ta način se bode kredit zagrebških trgovcev najbolje vzdržal.

Iz Celja 16. nov. [Izv. dop.] Iz čisto zanesljivega vira vam poročam, da je znani J. C. Hofrichter, ki je še pred svojim odhodom iz Slovenjgradca v „Dorfbothu“, kojega dopisovalec je bil, ranjkega knezoškofa Slomškega prav robato bil zdelal, češ, da je tisti „unglaublichen unsinn zu tage gefördert“ etc., na svoj Slovenjgradski notarijat, ki neki 4 do 6000 gl. na leto nese, resigniral. Ugiba se sedaj, kdo bo neki oni notarijat dobil. Nekateri pravijo, da ne bo celo nič razpisan, ampak da ga misli ustavoverna sodnijska gospoda naravnost dr. Tomschegu, znanemu nasprotniku Slovencev in agitatorju za Hammer-Ambosskandidate podeliti, ker je bil več let Hofrichterjev „šribar“ in pozneje njegov koncipient. V Avstriji je vse, tudi najmenj verjetno — mogoče!

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče.) Jutri v nedeljo večer se v ljubljanskem deželnem gledališči igra v slovenskem jeziku igra „Banditi“.

Dramatično društvo daje to predstavo z diletanti na korist odbora gospij, ki pripravljajo zimsko obleko za ubožne šolske otroke.

— (Včeraj kot na cesaričin god) so tukajšnje šole praznovale.

— (Cesar) je daroval za stavljenje nove šole v št. Venčeslu na slovenskem Štajerskem 300 gl.

— (Suplent) za matematiko in naravoslovje s slovenskim in nemškim poučnim jezikom se takoj sprejme (600 gl. plače) na c. k. možkem učiteljišči za Primorje v Kopru (Capodistria). Dotične prošnje prej ko mogoče slavnemu vodstvu imenovanega učiteljišča.

— (Literarno zabavno društvo „Triglav“ v Gradci) ima v soboto dne 20. listopada zvečer ob 8. uri redno zborovanje. Vspored: 1. Čita se zapisnik. 2. Predava g. Krišper. 3. Kritika. 4. Posameznosti. Gostilna: „zur ungarischen Krone“. I. nadstropje.

— (Z Dunaja) se nam piše: „Slovenija“ ima v soboto, 20. t. m. (I. Wollzeile 38, souterrain) svojo sejo. Na dnevnem redu je mej drugim berilo g. J. Kavčnika: „Kozničanje“. K obilnej udeležbi vabi odbor. — Pravni odsek „Slovenije“ ima svoje shode redno vsako sredo ob 7. uri zvečer, v juridičnej dvorani št. 3.

— (Končne obravnave pred porotniki.) Sledeče obravnave so še pred ljubljanskimi porotniki na vrsti: 19. in 20. nov.: Vranič Miha in sodrugi zarad ponarejanja bankovcev; 22. nov.: Boštar Janez, poskušani umor; 23. nov.: Čamernik Janez, uboj; 24. nov. dopoldne: Samen Peter, budodilstvo javne posilnosti; popoldne: Zdražba Martin, tatvina; 25. nov.: Hlebš Janez, uboj; 26. in 27. nov.: Dobrin Ignacij in Garbajs France, uradno izneverjenje in zloraba uradniške oblasti.

— (Novomeška narodna čitalnica) priredi v nedeljo 21. nov. na korist revne šolske mladine zabaven večer v prostorih „prvega narodnega doma“ sé sledečim programom: „Nemški ne znajo.“ Burka s petjem in godbo v enem dejanji. „Berite Novice“. Vesela igra v enem dejanji. Tombola. Mej posameznimi točkami svira mestna godba pod vodstvom njenega kapelnika g. K. Pfliegerja. Vstopnina: I. prostor 40 kr., II. prostor 30 kr., III. prostor 20 kr. Radodarnosti se ne stavijo meje, ker gre za dobrodelen namen. Vstopnice se dobivajo v prodajalnici g. Oblaka in zvečer pri kasi. Začetek ob 7^{1/2} uri zvečer. K obilnej udeležbi vabi odbor.

— (Razinger-Žumrov) slovenski in slovensko-nemški abecednik je sl. ministerstvo dovolilo za rabo po šolah dné 3. novembra, št. 17.029. Abecednika se dobivata v knjigarni g. Bambergova, založnika tema abecednikoma, in sicer velja slovenski 20 kr., a slovensko-nemški 25 kr. Na 10 iztisov daje g. Bambergova knjigarna jeden iztis po vrhu. — Več menda nobena knjigarna ne daje. — Abecednika sta uravnana po najnovejših učnih črtelih, tekst je ostal nespremenjen, le pisne črke so v tej izdaji slične lepopisnim izgledom, ki izhajajo v c. kr. zalogi šolskih bukev. — Prilično kaj več.

— (V Račah v mariborskem okraju) so nepoznani ponočnjaki trgovcu g. Botheju plotove potrgali in pri hiši strešne žlebe odnesli.

— (Požar.) V spodnjih Danjah, v Soriškej fari, je — kakor „Dan.“ piše — preteklo soboto pol vasi do čistega pogorelo, — nadloga grozna, — ljudje kličejo za pomoč!

— (Nesreča.) Iz Podgraj se piše: Pred kratkim je 50 letna ženska šla po drva, pre-

vrže si jih na hrbet, pade in konop (vrv) jo zadavi. Mrtvo so našli v jarku ležati z drvi.

— (Tat.) V Sevnici ob Savi se je tat skrtil v uradnico tamošnje sodnje in po noči iz miznice ukradel 6 gld. 50 kr. in pištolo.

— (V Dobravi pri Konjicah) sta tolovaja v samotno hišo Strelčevino vlomila in ubogej ženski uropala 3 gld., oblačilo in perilo. Tolovaja sta si lice s sajami počrnila. Jednako namazani tolovaji so tudi v Okiču v ptujskem okraji hoteli vlomiti, pa hrabri posestnik jih je zapodil, čeravno so ga v roko ustrelili.

Razne vesti.

* (Živ pokopan.) Pred kratkim so pokopavali v Parizu nekega branjevca s sadjem. Cerkovni obredi so se uže opravili, prišli so uže na pokopališče, kar jeden izmed onih, ki so mrtveca nosili, vsklikne: „Mrtvec se je oglasil!“ „Pijan si ali pa si znorel“, odgovori drugi. Uže so spuščali rako v jamo, kar se zopet sliši: Pomagajte! pomagajte! Vsi se prestrašijo, potem pa odpro rako in — mrtvec vstane. Branjevec je, kakor pišejo, zopet oživel in bode popolnem ozdravel zdaj.

* (Nesreča v rudniku.) Iz Halifaxa poroča se 12. t. m.: Poleg Stellartona se je vnel slabi zrak in premog ter je v rudniku zakopanih 200 rudokopov. Doslej so rešili še žive samo 8 rudokopov, a bodo tudi ti teško okrevali.

Doneski za unesrečene v Zagrebu.

II. iz kaz.

Dr. F. Papež 5 gld., J. N. Horak 2 gld., dr. A. Mosche 5 gld., Maria Grumnig 5 gld., Ivan Zagorjan 2 gld., Jože Regali 1 gld., Ana Regali 1 gld., J. Pfeifer 1 gld., V. Camernik 1 gld., dr. K. Koceli v Krškem 10 gld., Ivan Sicherl, c. kr. finančni nadglednik, Karolina Adamič, Mica Adamič in Maks Seyffart vsi v Šmartnem pri Litiji po 1 gld., skup 4 gld. Franc Šumi v Ljubljani 2 gld. Anton Foerster v Ljubljani 5 gld.

K temu v I. izkazu štev. 265 izkazanih 74 gld. 57 kr., torej skupaj 118 gld. 57 kr. — Od tega smo včeraj poslali zagrebškemu županstvu 100 gld.

Daljne doprineske administracija tega lista rada prejema in jih hoče poslati županstvu v Zagreb.

Administracija „Slov. Naroda“

Umrli so v Ljubljani:

15. novembra: Janez Erjavce, sin magistratnega sluga, 2 l., v Florjanskih ulicah št. 23, za jetiko.

V deželnej bolnici:

12. novembra: Alojzij Čuber, gostač, 65 l., za jetiko.

Št. 965.

(588—1)

Razpis službe.

Pri c. kr. okrajnem vodstvu v Brodu je izprazneno mesto okrajnega živinskega zdravnik, katero se razpisuje do

dné 25. decembra 1880.

S to službo je združena plača letnih 600 gld. in 150 gld. za stanovanje, oziroma naturalno stanovanje.

Prosilci za to službo, zmožni hrvatskega in nemškega jezika, pošljejo naj svoje prošnje do gori navedenega dne pôttem predstoječe oblasti podpisanemu okrajnemu vodstvu ter naj priložé prošnji živinozdravniški diplom, spričevalo o dozdanjem življenji in kje da so doslej služili.

Vinkovce, dné 11. novembra 1880.

C. kr. okrajno vodstvo.

Zahvala.

„Vzajemna zavarovalnica proti požarnej škodi v Gradcu“ darovala je tudi letos logaške prostovoljne požarne straži 40 gld. v podporo. Za ta znameniti dar izreka podpisani odbor slavne zavarovalnici najtoplejšo zahvalo. (587)

Dolenji Logatec, dné 15. novembra 1880.

Odbor logaške prost. požarne straže.

Gostilna „pri fajfi“,

Lingarjeve ulice,
vsako soboto (555—1)

frišne pečene klobasice, jeterne,
krvave in kranjske klobase.

Svarilo.

Podpisani izjavljam, da ne plačam nobenih dolgov, katere bi naredili moji sinovi Leopold, Anton in France, ker so vsi uže od mene odrajtani in nobeden néma pri meni kaj terjati.

(589—1)

Jakob Babnik.

Gostilna „Nordpol“,

poleg rotovža,
vsako soboto (586—1)

frišne pečene klobasice, jeterne,
krvave in kranjske klobase;

dobro dolenjsko vino.

Dunajska borza 19. novembra.	
Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gld. 25
Enotni drž. dolg v srebru	73 " 30
Zlata renta	86 " 80
1860 drž. posojilo	131 " 60
Akcije národne banke	819 " 50
Kreditne akcije	285 " 37
London	117 " 50
Napol.	9 " 37
C. kr. cekini	5 " 61
Državne marke	58 " 58

Tujci.

18. novembra:

Pri Slonu: Koller iz Dunaja. —
Eisner iz Radovljice. — Filippek, Fried-
man iz Dunaja.
Pri Mallét: Abeles iz Dunaja. —
pl. Heider iz Gradca. — Bass, Schneider
iz Dunaja. — Lenk iz Trsta. — Der-
njah, Kischke iz Dunaja

Temeljita pomoč
vsem, ki so v želodci in trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

naslanja se večjim delom na čiščenje in snazenje sokrovce in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najbolje to sredstvo je

dr. Roza

življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rozov odgovarja popolnem vsem tem zahte-
vam; isti oživi vse prebavljanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi
svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse težko prebavljanje,
osobito gnjus do jedi, kisló riganje, napetost, bljevanje, kri v želodci,
zaaljnjenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedilí itd., je gotovo in
dokazano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega
uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gld., pol sklenice 50 kr.

Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpo-
šilja se na frankirane dopise na vse kraje proti poštnemu povzetju svote.

Vaše blagorodje!

10 let sem bolehal za boleznijo v želodci, ki mi je prouzročila zla-
tenico. Zdravniki so dejali, da sem bolan na vranci, a pomagali mi niso.
Nijsem mogel ni spati ni jesti, s kratka, jako sem bil slab. A
nasvetovani življenski balzam dr. Roze mi je odstranil vso bolezen; zdaj
sem zopet zdrav in močan kot mladenič.

Sukorad. (Mlada Boslava.)

F. Šembera.

Svarjenje!

Da se izogne neljubim napakam, zato prosim vse p. t. gg. naroč-
nike, naj povsodi izrečno dr. Rozov življenski balzam iz lekarne
B. Fragnerja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več
krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam,
in ne izrečno dr. Rozovega življenskega balzama.

Pravi

dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelovalca B. Fragnerja, lekarna „k
črnemu orlu“ v Pragi, Ecke der Spornergasse Nr. 205—3.

V Ljubljani: Vilj. Mayr, lekar; G. Piccoli, lekar; Jos. Svoboda,
lekar. V Novem mestu: Dom. Rizzoli, lekar. V Kameniku: Jos.
Močnik, lekar. V Gorici: G. B. Pontoni, G. Cristofoletti, lekarja.

**Vse lekarne in večje trgovine z materijalnim blagom v
Avstro-Ogerskej imajo zalogo tega življenskega balzama.**

Isto tam:

Praško vseobčno domače mazilo,

gotovo in izkušeno zdravilo zoper prisad, rane in ulesa.

Dobro rabi zoper prisad, ustavljanje mleka in če postajejo ženske
prsi trde, kadar se otrok odstavi; zoper abscese, krvava ulesa, gnojne
mozoljčke, črmati tur; zoper zanohtmco ali takozvanega črva na prstih;
zoper obustavljanje, otekme, bezgavke, izrastke, morsko kost; zoper
oteklino po prehlajenji in po putiki; zoper ponavljajoč se prisad v udih
na nogi, v kolenih, rokah in lediji, če se noge poté in zoper kurja očesa;
če roke pokajo in zoper kitam podobne razpokline; zoper oteklino, kadar
je koga pícl urées; zoper stare rane in take, ki se gnojé; zoper raka,
ranjene noge, vnetje kozice na kosteh itd.

Vsak prisad, oteklina, ukošćenje, napihnenje se kmalu ozdravi; kjer
se je pa priceilo uže gnojiti, ule izsesa v kratkem in brez bolečin ozdravi.

V skatljicah po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano,
odstrani naglušnost, in po njem se dobi popolno uže zgubljen sluh. 1 skle-
nica 1 gld. av. velj.

(361—10)

Tinctura Rhei. Comp. vulgo

FRANCOVA ESENCA

ki jo izdeluje

Gabriel Piccoli,

lekar „pri angelu“,

v Ljubljani na dunajskej cesti.

Pomagala je uže mnogo tisoč lju-
dem k zdravju, kakor se lahko dokaže
iz mnogih pohvalnih pisem.

Ta esenca ozdravi bolezní v že-
lodcu in v spodnjem životu, grižo, krč,
želodčevo in prehodno mrzlico, zabasa-
nje, hemorjide, rumenico itd., vse bo-
lezni, ki znajo smrtno postati, ako se
za časa ne ozdravijo. (490—7)

1 sklenica velja 10 kr.

Naroči se pri Gabriel Piccoli-ju,
lekarju „pri angelu“ v Ljubljani, na
dunajskej cesti, s poštnim povzetjem.